

A Very Early Warning. Speedevaluatie Wsnp na wijziging per 1 januari 2008

door mr. H.D.L.M. Schruer¹,
dr. N. Jungmann² en
I.R. von Burg³

Op 1 januari 2008 traden de wetwijzigingen Wsnp in werking. Het is nog te vroeg om goed onderbouwde uitspraken te doen over de effecten. Wel zijn er inmiddels serieuze signalen dat de wetwijzigingen van invloed zijn op de uitvoeringspraktijk:

- veel schuldhulpverlenende organisaties geven aan dat het opstellen van de 285-verklaring een stuk tijdrovender en ingewikkelder is geworden;
- veel schuldhulpverlenende organisaties geven aan dat het vaker gebeurt dat aanvragen niet ontvankelijk worden verklaard;
- het aantal toelatings tot de Wsnp was in het eerste kwartaal 2008 ongeveer een derde lager dan in dezelfde periode in 2007.

1. Wetwijzigingen Wsnp lijken effect te hebben in uitvoeringspraktijk

Voor ons waren deze signalen aanleiding om eens voorzichtig na te gaan in hoeverre de doelstellingen van de Wsnp gehaald worden als we op dit moment kijken naar de uitvoeringspraktijk in zowel het minnelijke als het wettelijke traject. In 2001 werd de wetsevaluatie van het Wodc al aangeduid als 'early warning'. Dit artikel is te beschouwen als een 'very early warning' waarbij wij ons bewust zijn, dat onze conclusies een beperkte houdbaarheid kunnen hebben. Om dit artikel te schrijven verzamelden we informatie uit drie bronnen:

- kwantitatieve informatie over toelating Wsnp over het eerste kwartaal⁴;
- gepubliceerde jurisprudentie;
- 27 gesprekken met medewerkers van minnelijke schuldhulpverlenende organisaties (schuldhulpverleners en middenmanagement).

In het eerste deel van dit artikel werken we uit wat de doelstellingen van de Wsnp zijn. In het tweede deel van dit artikel geven we aan in welke mate deze doelstellingen bereikt worden. In het derde deel trekken wij conclusies en formuleren wij enige aanbevelingen, die kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen.

2. Bij invoering Wsnp in 1998 waren er drie centrale doelstellingen

In de memorie van toelichting (behorende bij wetontwerp 22 969), die de toenmalige staatsecretaris Kosto in 1992 bij de Tweede Kamer indiende, zijn de doelstellingen van de Wsnp als volgt samengevat:

1. het voorkomen dat natuurlijke personen in een problematische schuldsituatie tot in lengte van jaren door hun schulden kunnen worden achtervolgd (schone lei);
2. het creëren van grotere bereidheid bij crediteuren tot regeling van schulden in het minnelijk traject ter vermijding van een wettelijke insolventieprocedure (stok achter de deur);
3. het terugdringen van het aantal faillissementen van natuurlijke personen.⁵

In de wetsevaluatie concludeerde het Wodc⁶ over de periode december 1998-januari 2001 dat de eerste doelstelling leek te worden gehaald voor diegenen die werden toegelaten tot de Wsnp, maar dat een grote groep debiteuren, bij wie het minnelijk traject niet tot een oplossing had geleid, geen beroep deed op de Wsnp. De monitoronderzoeken Wsnp 2005 en 2006 concludeerden, dat de afgerond 75% van de

Het slagingspercentage nam in de afgelopen jaren weer toe tot ongeveer 22%.

tot de Wsnp toegelaten personen een schone lei kreeg dan wel de schuldsaneringsregeling met een geslaagd akkoord succesvol beëindigde. Bij deze personen bleek de schone lei overwegend duurzaam te zijn; de 'fresh start' was gerealiseerd.

Ten aanzien van de tweede doelstelling concludeerde het Wodc dat deze niet werd gerealiseerd, mede doordat het minnelijk en wettelijk traject onvoldoende op elkaar waren afgestemd. Een van de gevolgen hiervan was dat het slagingspercentage in het minnelijk traject terug liep. Na een jarenlange daling werd het dieptepunt rond 2004 bereikt toen NVVK-leden ongeveer 9% van degenen die om hulp vroegen, konden helpen. Mede dankzij aanpassingen in de werkwijze van de min-

nelijke schuldhulpverlening nam het slagingspercentage in de afgelopen jaren weer toe tot ongeveer 22%.⁷

In het onderzoek dat werd uitgevoerd in het kader van de dissertatie van Jungmann⁸ (2006) worden de volgende oorzaken aangevoerd voor het dalen van het slagingspercentage in het minnelijk traject na inwerkingtreding van de Wsnp:

1. een te klein verschil in opbrengst voor de schuldeisers tussen minnelijk en wettelijk traject;
2. bureaucrativering en formalisering van het minnelijk traject;
3. toename van de gemiddelde schuld en het aantal schuldeisers per debiteur;
4. afgenomen politieke aandacht voor het minnelijk traject, waarbij voor gemeenten de Wsnp een goedkoop hulpverleningsalternatief werd.

Voor de derde doelstelling geldt, dat het aantal faillissementen van natuurlijke personen na invoering van de Wsnp aanvankelijk terugliep om daarna weer langzaam op te lopen tot 5000 in 2005. Deze stijging was mede het gevolg van tussentijdse beëindigingen van de Wsnp (gevolgd door omzetting naar faillissement)⁹, toename van de schuldenproblematiek en uitbreiding van de reikwijdte van de hulpverlening, waardoor voor debiteuren en crediteuren insolventieregimes als faillissement en Wsnp eerder als mogelijkheid in beeld komen.

Na invoering van de Wsnp nam het aantal personen, dat tot de wettelijke regeling werd toegelaten steeds verder toe, tot afgerond 15 000 in 2005 en 2006.

3. Wetwijzigingen januari jl. moeten leiden tot beperking toegang en vereenvoudiging

In december 2004 diende de toenmalige Minister van Justitie het wetsontwerp 29 942 in bij de Tweede Kamer. De drie belangrijkste aanleidingen hiervoor waren klachten van bewindvoerders en rechters over de uitvoering en de resultaten van de wetsevaluatie. De klachten van de bewindvoerders betroffen met name de werkdruk en betaling. De rechters hebben de Wsnp aanvankelijk positief ontvangen.¹⁰ Hun

enthousiasme bekoelde toen bleek dat de zaken juridisch vaak niet interessant zijn, de uitvoering erg bewerkelijk bleek (mede door de uitgebreide motiveringsplicht) en schuldenaren vaak allerlei psychosociale problemen hebben die zonder aanpak, een duurzame schuldvrije toekomst in de weg staan. In 2003 was de onvrede bij de rechterlijke macht zo opgelopen dat zij de minister om een herziening van de Wsnp verzochten. De conclusie in de wetsevaluatie dat de Wsnp niet werkt als een 'stok achter de deur' was voor de minister een derde reden om wetswijzigingen voor te bereiden.¹¹

De memorie van toelichting¹² bevat twee centrale doelstellingen van de wetswijzigingen:

1. substantiële beperking van de toepassing van de Wsnp;
2. vereenvoudiging van de procedure.

Een stijging van het slagingspercentage van minnelijke schuldhulpverlenende organisaties is weliswaar geen centrale doelstelling, maar wordt op p. 12 wel expliciet benoemd in de memorie van toelichting.

De doelstellingen van de wetswijzigingen zijn duidelijk ontleend aan het juridische domein van de rechtspleging. Een effectieve aansluiting tussen minnelijk en wettelijk traject of een integrale aanpak van de schuldenproblematiek spelen geen rol. De wetswijzigingen zijn heel duidelijk geënt op de juridische realiteit.

4. Realisering doelstellingen Wsnp na 1 januari 2008

In deze paragraaf beschrijven wij aan de hand van de praktijk van dit moment in hoeverre de behandelde doelstellingen worden bereikt.

4.1. De Wsnp biedt schuldenaren in een problematische schuldsituatie een mogelijkheid op een schone lei

De aantallen van de tot de Wsnp toegelaten personen liggen in het eerste kwartaal van 2008 ongeveer een derde lager dan in dezelfde periode in 2007. Geëxtrapoleerd leidt dit tot een schatting van 10 000 toegelaten personen in 2008 tegen afgerond 15 000 in 2006 en 2007.¹³ Onduidelijk is hoeveel aanvragen sinds 1 januari 2008 zijn afgewezen. De monitor Wsnp 2006 kwam op een afwijzingspercentage van ongeveer 20%. Op basis van de gedaalde instroom en de interviews met schuldhulp-

verleners en middenmanagers gaan wij ervan uit dat dit percentage tegenwoordig vermoedelijk een stuk hoger ligt. Veel van de geïnterviewden vertelden dat Rechtbanken sinds 1 januari vaker dan in het verleden overgaan tot het niet-ontvankelijk verklaren van een verzoek toelating Wsnp, omdat het niet aan de eisen zou voldoen. Het Hof Amsterdam oordeelde (onontkoombaar)¹⁴, dat het gesloten systeem van de appelregeling niet toelaat hiervan in beroep te komen. Is een verzoek niet ontvankelijk verklaard, dan moet de aanvrager achteraan aansluiten, hetgeen navrant is als een rechtbank wachttijden van zes maanden heeft en geen maatregelen neemt die te bekorten.

De Recofa-richtlijnen 2008 zijn voor wat betreft toelating aangepast naar de wetswijziging en iets verder gedetailleerd. Voor de inhoudelijke toetsing van de goede trouw ten aanzien van het ontstaan en

De klachten van de bewindvoerders betroffen met name de werkdruk en betaling.

onbetaald laten van de schulden geven zij geen verdergaande criteria dan voorheen in de vorige versie (van 2005) gesteld werden.

Ten aanzien van de eerste doelstelling van de Wsnp: een schone lei bieden aan mensen in een problematische schuldsituatie, constateren wij dat het er op lijkt dat deze doelstelling in mindere mate wordt behaald dan voorheen. Degenen die niet worden toegelaten hebben doorgaans geen andere alternatieven. Wij maken ons zorgen om deze groep ('outcasts').¹⁵ In het kader van de NVVK-schuldhulpverlening nieuwe stijl kan hernieuwde toepassing van de stabilisatiefase wellicht enige lucht geven. Ook kunnen betalingsregelingen wellicht enige verlichting geven door ook daar waar volgens de VTLB-norm geen draagkracht is een aanbod te doen van ten minste € 50 per maand.

Een van de elementen van de wetswijzigingen is dat strafrechtgerelateerde (CJIB-)vordering worden uitgezonderd van de schone lei. Naast het gegeven dat er nu een grotere groep lijkt te zijn die niet wordt toegelaten, ontstaat er ook een grotere groep voor wie de schone lei maar betrek-

kelijk schoon is. Wij hebben begrip voor de keuze van de wetgever om in navolging van IBG-schulden de strafrechtgerelateerde (CJIB-)vordering uit te zonderen, maar door de aanpassing met onmiddellijke ingang ('Big bang') in te voeren, is in onze visie wel heel lichtvaardig omgaan met gewekte verwachtingen. De uitzondering draagt in ieder geval niet bij aan de doelstelling dat de Wsnp voorkomt dat schuldenaren worden achtervolgd door hun schulden.

4.2. De Wsnp is voor crediteuren een prikkel om vaker mee te werken aan minnelijke regelingen

De wetswijzigingen voorzien in drie instrumenten die moeten bijdragen aan een hoger slagingspercentage in het minnelijk traject, de zogenaamde minnelijke middelen¹⁶:

- de gedwongen medewerking schuldeiser (artikel 287a Fw);
- het moratorium (artikel 287b Fw);
- de voorlopige voorzieningen bij aanvraag toelating Wsnp (artikel 287 lid 4 Fw).

Daarnaast bestaat het voornemen te bepalen, dat de Wsnp-subsidie op de boedel wordt verhaald, als daartoe de middelen aanwezig zijn, hetgeen zal leiden tot een sterk verminderde opbrengst voor crediteuren in het wettelijk traject. Nog niet bekend is, wanneer deze wijziging zal worden ingevoerd en hoe het overgangsrecht zal luiden.

Een boeiende baaierd aan jurisprudentie komt tot ontwikkeling over de minnelijke middelen, waarbij een gedetailleerde bespreking niet in het kader van dit artikel past, maar op een later moment zeker zal volgen. Voorzichtig kunnen wel enige contouren worden aangegeven.

Artikel 287a Fw: een bevel tot medewerking is bij herhaling door de rechter toegepast, waarbij diep wordt ingegaan op de relatie met de betrokken crediteur, de goede trouw van de debiteur in bredere zin (inclusief eventueel eerder beroep op de Wsnp), de kwaliteit van het aanbod (inclusief inventarisatie van alle vorderingen) en de vraag, of een aanbod wordt gedaan tot schuldsanering (waarbij de crediteur stel en zeker zijn geld krijgt) of schuldregeling.

Onthullend is dat enkele consumptieve geldschieters (ING/Postbank en Laser), maar ook de Belastingdienst, zich bij argu-

mentatie van hun weigering niet blijken te houden aan de NVVK Gedragscode, terwijl zij zich daartoe wel al dan niet via brancheregulering hebben gebonden.

Artikel 287b Fw: een moratorium lijkt eerder te worden toegewezen dan een voorlopige voorziening met name op het punt

---

Zorgen bestaan er over de formele eisen die worden gesteld bij indiening van een verzoek toepassing minnelijke middelen.

---

van schorsing, ontruiming en continuering levering energie en water, waarbij echter steeds belangenafweging in relatie tot de betrokken schuldeiser een rol speelt. Zeer zorgwekkend is de uitspraak dat een moratorium niet zou kunnen worden toegepast in de stabilisatiefase¹⁷, hetgeen wellicht te onderbouwen is met een beroep op de overigens zeer summiere tekst van de wetgeschiedenis maar zeer zeker indruist tegen de intentie van het moratorium, aangezien stabilisatie nu eenmaal logisch voorafgaat aan verdergaande maatregelen van schuldregeling.

Artikel 287 lid 4 Fw: bij een voorlopige voorziening vindt op maat gesneden belangenafweging plaats die niet zelden ten nadele van de schuldenaar uitvalt, gegeven de bewogen geschiedenis van zijn relatie met de betrokken schuldeiser.

De beroepsmiddelen bij afwijzing van de minnelijke middelen zijn voor debiteuren zeer beperkt:

- bij artikel 287a Fw kan alleen via een omwegconstructie tegen de afwijzing toelating Wsnp beroep worden ingesteld;
- bij weigering moratorium ex artikel 287b en voorlopige voorziening artikel 287 lid 4 Fw staat geen beroep open, waarbij ook een beroep op een pretense omissie van de wetgever niet helpt om alsnog competentie te scheppen.¹⁸

Een beroep op artikel 287a Fw kan niet voor het eerst in hoger beroep tegen de afwijzing toelating Wsnp worden gedaan: zie zeer recent gepubliceerd Hof Amsterdam 15 april 2008, LJN: BD0893.

Vanuit de minnelijke schuldhulpverlening klinken hoopgevend geluiden, dat schuld-

eisers na aankondiging van minnelijke middelen eerder geneigd zijn een voorstel tot schuldregeling te aanvaarden. Betreurd wordt, dat het moratorium niet kan worden toegepast bij beslag en is beperkt tot de relatie met een specifieke crediteur en niet is gebonden aan de persoon van de debiteur. Zorgen bestaan er over de formele eisen die worden gesteld bij indiening van een verzoek toepassing minnelijke middelen, zoals die ook zijn geuit door drs. J. von den Hoff in zijn artikel in het vorige nummer van SchuldSanering.¹⁹

4.3. De Wsnp is alleen bedoeld voor debiteuren die er klaar voor zijn (waardoor het aantal toelatingen daalt en het capaciteitsbeslag op de rechtbanken afneemt)

Een van de twee centrale doelstellingen van de wetwijzigingen die per 1 januari in werking traden was substantiële beperking van de toelatingen. Het Hof Amsterdam heeft in een arrest van 26 februari 2008 (LJN: BC8004) de toon duidelijk gezet: de debiteur dient te bewijzen, dat hij "ingevolge (het per 1 januari 2008 inwerking getreden) artikel 288 lid 1 sub b Fw voldoende aannemelijk dient te maken dat 'hij/zij ten aanzien van het ontstaan of onbetaald laten van zijn/haar schulden in de vijf jaar voorafgaand aan de dag waarop het verzoekschrift is ingediend, te goeder trouw is geweest' en 'Verder heeft (de debiteur) onvoldoende gemotiveerd gesteld dat er omstandigheden zijn die leiden tot toepassing van artikel 288 lid 3 Fw'. Artikel 288 lid 3 Fw behelst de zogenoemde 'hardheidsclausule', die door een amendement in de

---

Er zijn onvoldoende gegevens om te beoordelen of er minder activiteit rondom toelating is geweest.

---

wet is opgenomen en beoogt verzoekers toch tot de Wsnp toe te laten, als zij de problemen, die tot het ontstaan van de schuldsituatie hebben geleid 'onder controle' hebben. De Recofa-richtlijnen voorzien er in dat de aanvrager in dat geval met documenten onderbouwd dat de problemen onder controle zijn, waarbij een periode van één jaar als uitgangspunt wordt genomen. Hof 's-Hertogenbosch paste artikel 288 lid 3 Fw toe na een gedetailleerde toelichting van de debiteur omtrent

de verbetering van zijn persoonlijke omstandigheden en reeds gestelde daden van inspanning in het kader van de schuldregeling²⁰ en wees ook een fraai gemotiveerd arrest over de goede trouw-toets in geval een ex-ondernemer toelating verzoekt.²¹ Datzelfde deed het Hof Arnhem in de uitspraak van 27 maart 2008, LJN:BC9913, waarbij in de rechtsoverwegingen de kwalificatie 'onder controle krijgen' terugkeerde.

De luttele gepubliceerde uitspraken van hoven lijken erop te duiden, dat het nieuwe toelatingsbeleid werkt. Het is strikter geworden. Daarbij lijkt ook de op aangeven van de Tweede Kamer bij amendement ingebouwde veiligheidsklep van artikel 288 lid 3 Fw zijn werk te doen. Er zijn onvoldoende onderzoeksgegevens om hier verdergaande conclusies aan te verbinden.

Ook de nieuwe imperatieve afwijzingsgronden kunnen een bijdrage leveren aan de beperking van de toelatingen. Hierover zijn enkele uitspraken gepubliceerd:

- artikel 288 lid 2 sub b: indien een poging tot buitengerechtelijke schuldregeling niet is uitgevoerd door een ex artikel 48 lid 1 Fw toegelaten instelling;²²
- artikel 288 lid 2 sub d Fw: indien minder dan tien jaar geleden een insolventieregime van toepassing is geweest, tenzij de toepassing daarvan is beëindigd om redenen die de schuldenaar niet zijn toe te rekenen.²³

Effect van deze nieuwe imperatieve weigeringsgronden betekent uiteraard vermindering van het beslag op de capaciteit van de rechterlijke macht.

Zoals eerder opgemerkt heeft de rechterlijke macht in 2003 aan de Minister van justitie gevraagd de Wsnp te wijzigen. Een beperking van het capaciteitsbeslag op de faillissementskamers was daarbij een van de doelstellingen die de rechterlijke macht voor ogen had. Die beperking is op twee manieren te realiseren:

- beperking activiteiten rondom toelating;
- beperking activiteiten na toelating

Er zijn onvoldoende gegevens om te beoordelen of er minder activiteit rondom toelating is geweest. Weliswaar zijn er aanzienlijk minder personen toegelaten, maar onbekend is hoeveel verzoeken zijn afgewezen en niet ontvankelijk verklaard, terwijl ook de "minnelijke middelen", zeker in de

beginfase veel extra tijd en aandacht van rechtbanken zullen hebben gevraagd, waarbij met prijzenswaardig streven de toon goed te zetten in veel gevallen is gekozen voor meervoudige behandeling.

De activiteiten per dossier *na* toelating nemen af doordat bij tussentijdse beëindiging niet langer van rechtswege omzetting naar faillissement plaats vindt maar wordt bezien, of er voldoende baten zijn om de faillissementskosten te bestrijden: artikel 350 lid 4 Fw.²⁴

Het lijkt er op dat we de conclusie kunnen trekken dat de doelstelling om het aantal toelatingen tot de Wsnp substantieel te beperken en mede daardoor het capaci-

ten waarin een verificatievergadering dient te worden gehouden (artikel 354 lid 3 Fw wordt 354a met mogelijkheid pro forma vergadering ex artikel 328a Fw);

4. beperking van de verplichting om de tussentijdse beëindiging Wsnp naar een faillissement om te zetten.

5. Conclusies en aanbevelingen

Onze voorzichtige eerste conclusie over de huidige uitvoeringspraktijk naar een minnelijk en wettelijk traject is dat de doelstellingen van de Wsnp op belangrijke onderdelen behaald worden. Wel zijn er punten van zorg. De door ons behandelde doelstellingen en ons beeld van de huidige uitvoeringspraktijk plaatsen we in onderstaande tabel naast elkaar.

wetswijzigingen voorzien wel in mogelijkheden voor afwijzingen, maar er is door de rijksoverheid geen antwoord geformuleerd op de vraag wat er gebeurt met de niet toegelaten groep. Gemeenten die de schuldhulpverlening nieuwe stijl van de NvVK hanteren, kunnen deze groep een stabilisatie van de situatie aanbieden, maar de vraag is hoe groot die bereidheid zal zijn als het op enig moment om een substantiële groep gaat. De niet-toegelaten groep zal een langdurige behoefte hebben aan stabilisatie en het is de vraag of gemeenten daar het benodigde geld voor beschikbaar stellen.

De tweede doelstelling van de Wsnp om crediteuren te prikkelen om vaker mee te werken aan minnelijke regelingen, wordt

Doelstelling	Conclusie
1. Wsnp biedt schuldenaren in problematische situatie een schone lei	Door beperking toegang komen minder schuldenaren voor een schone lei in aanmerking en door uitzondering strafgerelateerde CJIB-vorderingen en IBG-schulden is schone lei niet meer helemaal schoon.
2. Wsnp draagt bij aan grotere bereidheid crediteuren om mee te werken in minnelijk traject (hoger slagingspercentage)	De bereidheid van crediteuren om mee te werken is nog steeds beperkt. Het huidige slagingspercentage biedt ruimte voor verbetering. De minnelijke middelen zijn nuttige instrumenten die lijken bij te dragen aan een hoger slagingspercentage. Uit het feit dat de inzet van deze instrumenten nodig is, kan worden afgeleid dat er bij crediteuren lang niet altijd intrinsieke bereidheid is om mee te werken. (Daarbij moet worden opgemerkt dat het afhaken van schuldenaren ook een veel voorkomende reden is waardoor een minnelijk traject zonder succes wordt afgesloten).
3. Wsnp beperkt het aantal faillissementen natuurlijke personen	Doordat alleen bij voldoende baten in geval van tussentijdse beëindiging omzetting naar faillissement plaatsvindt, zal het aantal faillissementen van natuurlijke personen logischerwijs afnemen. In hoeverre sprake is van een autonome stijging kan (nog) niet worden vastgesteld.
4. Toegang tot Wsnp is beperkt voor schuldenaren die daar klaar voor zijn	Het aantal toelatingen is substantieel afgenomen.
5. Wsnp is voor rechtbanken niet een te groot beslag op capaciteit	Dankzij de afname van het aantal toelatingen en de doorgevoerde vereenvoudigingen is het beslag op de capaciteit van de rechtbanken afgenomen.

teitsbeslag op de rechtbanken te verminderen wordt behaald. Verdere efficiëntiewinst is nog mogelijk als de ervaring toeneemt en contouren in (hogere) jurisprudentie verder worden afgebakend.

4.4. De procedure van wettelijke schuldsaneringen worden vereenvoudigd

Hierover kunnen wij kort zijn. Deze doelstelling is met de wet gerealiseerd onder meer door:

1. het vervallen van de mogelijkheid van voorlopige toepassing Wsnp;
2. het vervallen van het saneringsplan;
3. de vergaande beperking van de geval-

Onze voorzichtige conclusie luidt dat de doelstellingen die de wetgever met de wetswijzigingen wil bereiken op dit moment worden gerealiseerd: minder toelatingen en een beperkter beslag op de rechterlijke macht. Daarbij constateren wij dat de bestaande doelstellingen van de Wsnp nog steeds niet of zelfs in mindere mate worden bereikt.

De beperking van de toelating heeft als neveneffect dat de eerste doelstelling van de Wsnp: schuldenaren in een problematische situatie een schuldevrije toekomst bieden in mindere mate wordt bereikt. De

inmiddels al bijna tien jaar niet gerealiseerd. Ook de ingevoerde wetswijzigingen lijken crediteuren niet althans onvoldoende te prikkelen om vrijwillig vaker mee te werken. De minnelijke middelen zijn weliswaar belangrijke instrumenten om een hoger slagingspercentage te realiseren, maar aan intrinsieke bereidheid om mee te werken dragen zij niet bij. Wij hebben goede hoop dat het voornemen om de bewindvoerder bij wettelijke schuldsaneringen voortaan volledig uit de boedel te betalen op dit punt resultaat oplevert. Hierdoor komt er uiteindelijk een substantieel verschil in de uitkering aan crediteuren tussen het minnelijk en het

wettelijk traject. In het algemeen denken wij dat de tweede doelstelling van de Wsnp pas echt bereikt zal worden als de opzet en uitvoering van het minnelijk traject beter op elkaar zijn afgestemd. Bij minnelijk traject wordt wel gedacht dat dit een traject moet zijn zonder juridische instrumenten. Naar ons idee moet het vooral een traject zijn met een zo beperkt mogelijke regievoering door de rechterlijke macht. Wij denken dat een effectief minnelijk traject wel juridisch, maar niet gerechtelijk is. Dat wil zeggen, dat de rechter zo min mogelijk wordt betrokken bij de integrale oplossing van de problematische schuldsituatie en geen regievoerder is zoals bij toepassing Wsnp.

Wij zien de volgende mogelijkheden om de doelstellingen van de Wsnp (beter) te behalen en formuleren die – met alle respect – in de vorm van de imperatief:

1. Creëer geen nieuwe uitzonderingen in aanvulling op strafgerelateerde vorderingen en IBG schulden teneinde de schone lei zo schoon mogelijk te houden.

2. Formuleer een antwoord op de problematiek van de niet tot de Wsnp toegelaten schuldenaren. Een afwijzing zou gevolgd moeten worden door een hulpverleningstraject. Deze groep vraagt immers niet voor niets om hulp. De constatering dat de Wsnp niet de geschikte oplossing is zou niet het eindstation moeten zijn, maar een tussenstation op weg naar een passende oplossing.

3. Vereenvoudig de formele eisen die worden gesteld bij indiening van een verzoek toepassing minnelijke middelen en geef de rechter de ruimte zo nodig in de zitting de aanvullende informatie beschikbaar te krijgen.

4. Financier bij procedures ex artikel 287a Fw vaker een aanbod (sanering) om de laatste weigeraar over de streep te trekken, als er twijfel is of het aanbod op termijn door de debiteur kan worden nagekomen.

5. Creëer een breed moratorium dat van toepassing is op de schuldenaar (en niet is beperkt tot de relatie met een bepaalde schuldeiser) en dat juist ook kan worden aangevraagd in de stabilisatiefase van de minnelijke schuldhulpverlening.

6. Creëer directe mogelijkheden voor hoger beroep op een afgewezen gedwongen schuldregeling in plaats van de beschikbare omwegconstructie.

7. Creëer mogelijkheden voor hoger beroep bij niet-ontvankelijk verklaarde verzoeken om toelating.

8. Creëer mogelijkheden van hoger beroep bij weigering moratorium ex artikel 287b en voorlopige voorziening artikel 287 lid 4 Fw. □

1. Mevrouw mr. H.D.L.M. Schruer werkt als advocaat in Rotterdam. Zij is sinds 1985 onder meer als adviseur en bewindvoerder betrokken bij schuldhulpverlening in het minnelijk en wettelijk traject en publiceert hierover regelmatig.
2. Mevrouw dr. N. Jungmann werkt als adviseur bij Hiemstra & de Vries en is onderzoeker bij de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zij promoveerde in 2006 op het onderwerp: 'De Wsnp: bedoelde en onbedoelde effecten op het minnelijk traject' en publiceert eveneens regelmatig over schuldhulpverlening.
3. Mevrouw I.R. von Burg werkt al sinds 1 september 1999 bij het Bureau Wsnp van de Raad voor Rechtsbijstand 's-Hertogenbosch als stafmedewerker. Zij heeft een eigen bedrijf, genaamd Tradartes, en zij geeft trainingen over (onder andere) de Wsnp aan beroepsbeoefenaren.
4. Zie voor vergelijkende statistieken over de periode januari-20 april over de jaren 2004 tot en met 2008 <http://www.wsnp.rvr.org/bewindvoerder/index.cfm>.
5. Kamerstukken II 1992/93, 22 969, nr. 3, p. 6.
6. Jungmann, Niemeijer en Ter Voert. Van schuld naar schone lei. Evaluatie Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen. WODC. 's-Gravenhage 2001.
7. Vindplaat: congresbijdrage G. Jaarsma, voorzitter NAWK, Congres SHV Reed Elsevier, Utrecht 2 april 2008.
8. N. Jungmann, De Wsnp: bedoelde en onbedoelde effecten op het minnelijk traject, Leiden University Press. 2006.
9. A. Noordam, Schuldsanering en goede trouw, VU Amsterdam 2007.
10. N.J.H. Huls & V. Schellekens, Je ziet de gaten in hun handen; de eerste ervaringen van rechtbanken en gerechtshoven met toepassing van de Wsnp, Erasmus Universiteit Rotterdam 2001.
11. Kamerstukken II, 2001/02 28 258, nr.1, p. 2.
12. Kamerstukken II 2004/05, 29 942, nr. 3, p. 1 e.v.
13. De verwachting van de Branchevereniging Bewindvoerders Wsnp neergelegd in het rondschrijven van 8 april 2008, dat het aantal toelatingen in de loop van 2008 weer zal toenemen, is in de visie van schrijvers dezes niet (voldoende) gefundeerd en gaat in ieder geval in tegen een belangrijke doelstelling van de wetswijziging en daarop geënte bepalingen.
14. Hof Amsterdam 27 maart 2008, LJN: BC8595.
15. Jungmann & Schruer. 'Wetswijziging Wsnp: een hoger slagingspercentage in het minnelijk traject vraagt vooral inzet van schuldhulpverlenende organisaties', Sociaal Bestek 2007-11, p. 26-30.
16. Zie ook het artikel van schrijvers dezes 'Met gepaste dwang: minnelijke middelen in de Wsnp na 1 januari 2008', *SchuldSanering* 2008/2, p. 1-4.
17. Rechtbank 's-Hertogenbosch 8 april 2008, LJN: BC9694.
18. Hof Amsterdam 5 februari 2008, LJN: BC8437.
19. Drs. J.H.M. von den Hoff, 'Toepassing nieuwe Wsnp-instrumenten nog niet zo simpel', *SchuldSanering* 2008/2, p. 5-8.
20. Hof 's-Hertogenbosch 15 januari 2008, LJN: BC6059.
21. Hof 's-Hertogenbosch 13 maart 2008, LJN: BC7995.
22. Rb. Arnhem 31 januari 2008, LJN: BC7411, welke afwijzing inmiddels in hoger beroep op deels andere gronden is bekrachtigd bij (nog) niet gepubliceerd arrest van 10 april 2008.
23. Hof Amsterdam 28 januari 2008, LJN 6678.
24. Toegepast in Hof Amsterdam 31 januari 2008, LJN: BC7411.